

Jan Moran

De chocolatiers

Karakter Uitgevers B.V.

1

San Francisco, 1953

Eén chocoladetruffel had haar lot veranderd. En het was een van Celina's beste creaties geweest: een zachte, met cacao-poeder besprenkelde truffel gevuld met een ganache van donkere chocolade en framboos en gehuld in een *couverture*; een dikke laag chocolade die optimaal smolt bij lichaamstemperatuur.

Nadat ze er een had aangeboden aan een vermoeide donkerharige soldaat die net terug was van het Europese front had hij zichzelf voorgesteld als Tony Savoia, een Italiaanse immigrant wiens familie Ciocolata Savoia had gerund, voordat suiker haast onverkrijgbaar was geworden vanwege de oorlogsrantsoenering. De truffel had zijn ogen doen schitteren. Hoewel ze verder weinig wist van de charmante onstuimige man die haar met liefdesverklaringen het hof had gemaakt, waren ze binnen een paar maanden getrouwd.

'Inderdaad. Ciocolata Savoia in Napels, Italië,' zei Celina tegen de telefoniste van de internationale telefooncentrale terwijl ze de emotie in haar stem probeerde te bedwingen. Ze herhaalde het buitenlandse telefoonnummer van de wereldberoemde chocolatier en hing op. De telefoniste zou terugbellen zodra ze de verbinding tot stand had gebracht.

Een telegram was niet toereikend, niet voor dit soort nieuws.

Celina, die wanhopig graag Tony's vader wilde bereiken, had tot middernacht gewacht om zijn bedrijf te bellen. Ze zat op een houten stoel in de smalle gang van haar kleine appartement in de buurt van Union Square, klaar om meteen op te nemen zodat het schrille gerinkel haar zoontje niet zou wekken. Met de opgezette kraag van haar flanellen kamerjas tegen de kille nachtlucht staarde ze met een briefje in haar hand geklemd door het woonkamerraam naar de verlichting langs de straat die heuvelafwaarts naar de baai voerde. Het felverlichte uithangbord van Ghirardelli, de chocolatier die de afgelopen honderd jaar in San Francisco chocolade had geproduceerd, verlichtte de Golden Gate Strait. Hoe vaak had ze niet gekeken naar dat bord, een baken voor wat zijzelf door hard te werken zou kunnen bereiken? Maar nu leek haar toekomst even schimmig als de mist die over de stad hing.

Maanden geleden had Celina de familie van haar man in Italië geschreven om hen op de hoogte te brengen, ondanks zijn gespannen verhouding met zijn ouders. Zoals hij had voorspeld, hadden ze nooit gereageerd. Hadden ze haar brief überhaupt ontvangen? Ze voelde zich verplicht om hen te informeren en om contact te zoeken in het belang van de kleine Marco – haar zoon en hun kleinkind – hoewel Tony elk contact verboden had. Het was zijn enige regel geweest.

Ze streek een trillende hand over haar voorhoofd. Zes maanden. Hoe kon het waar zijn? Elke dag had ze haar verdriet moeten onderdrukken om de dag door te komen. Ze voelde zich verloren zonder haar man, een echt thuis of familie. Door het open raam hoorde ze misthoorns loeien in de verte, als een waarschuwingsignaal dat ze in haar herinneringen zou kunnen verdrinken.

De tweede brief die ze aan Tony's ouders had gestuurd, was vorige week getourneerd. 'Verkeerd adres. Onbestelbaar.' Ze had zich zelfs afgevraagd of zijn ouders nog leefden, al wist ze dat

het familiebedrijf na de oorlog de productie in Italië had hervat. Onder chocoladekenners was Cioccolata Savoia beroemd. Van Torino tot Amalfi werd de legendarische chocolatier geroemd om het samensmelten van de fijne subtiele smaak van Criollo-chocolade met de citroenen van Sorrentino en Amalfitano. Chocoladeliefhebbers over de hele wereld hadden de heropening gevierd.

Toen het telefoontoestel aan de muur begon te rinkelen, griste Celina haastig de hoorn eraf. ‘Hallo?’ Ze hoorde het klikken van de telefoonlijn.

‘Wie is dit?’ vroeg een boze mannenstem. ‘Wie belt er zo laat in de nacht?’

Celina was blij dat ze überhaupt een telefoon had, al moest ze de lijn delen. Ze hoorde haar zoon zachtjes jammeren en dekte haar mond en de hoorn af om het geluid te dempen.

‘Meneer Albertson, dit is mevrouw Savoia,’ zei ze zacht. ‘Het spijt me, maar ik moet naar Italië bellen.’ Zijn vrouw hing zoveel aan de telefoon dat Celina nauwelijks kon bellen als dat nodig was. ‘Gaat u alstublieft terug naar bed.’

‘Kunt u dat niet overdag doen? Sommigen van ons moeten slapen.’

Meneer Albertson mompelde nog iets wat Celina verkoos te negeren. Als Tony er nog was geweest, was hij meteen voor haar in de bres gesprongen. Maar het was zinloos om ruzie te maken.

‘Neemt u me niet kwalijk,’ zei de telefoniste. ‘Ik kan u nu met Italië verbinden.’

Celina klemde de hoorn steviger vast. ‘Meneer Albertson, hangt u alstublieft op, dit is belangrijk.’ Toen ze een klik hoorde slaakte ze een zucht van opluchting.

‘Blijft u aan de lijn, alstublieft. Ik verbind u door met uw gesprekspartner in Italië.’

Terwijl de telefoniste de trans-Atlantische lijnen met elkaar verbond, hoorde Celina een reeks klikken. Even later galmde een blikkere stem haar tegemoet.

‘Pronto? Cioccolata Savoia. Pronto?’

‘Posso parlare con il Signor Savoia, per favore,’ zei Celina, met geheven stem de woorden op het briefje in haar hand oplezend waarmee ze haar schoonvader te spreken vroeg. *‘Sto chiamando dagli Stati Uniti.’* Ik bel uit de Verenigde Staten. Ze was naar de bibliotheek gegaan en had een Italiaans woordenboek gebruikt om haar boodschap te formuleren. Ze had geoefend hoe ze het afschuwelijke nieuws moest brengen in een taal die haar niet makkelijk afging. Als ze Italiaans had gesproken had Tony vaak gelachen – liefdevol, dat wel – om haar inspanningen.

‘Si, si. Un momento per favore.’

Celina hoorde gerommel en haastige voetstappen. Ze stelde zich voor dat de secretaresse op zoek was naar Tony’s vader. Ze haalde diep adem om haar zenuwen te bedwingen. Dit was een telefoontje dat geen enkele ouder wilde ontvangen.

‘Lui non è qui.’

Ze liet haar ingehouden adem uit haar longen ontsnappen. Hij was er niet. Ze voelde zich half gefrustreerd, half opgelucht. Dit was ook een telefoontje dat niemand wilde plegen.

‘Qual è il tuo numero di telefono, per favore?’

Langzaam gaf Celina haar telefoonnummer op. De vrouw zei nog iets anders dat Celina niet begreep. *‘Mi dispiace, non capisco.’*

Na gedag te hebben gezegd legde ze de hoorn terug op de haak en staarde uit het raam.

Non capisco. Ze begreep nog steeds niet waarom Tony haar was afgenomen. Het was een herhaling van gebeurtenissen uit haar jeugd, maar stilstaan bij dat spijtige toeval zou hem niet terugbrengen. Haar zoon was afhankelijk van haar, zijn enige ouder. Ze had de luxe van haar kindertijd niet meer dat ze zich druk kon maken over haar prestaties in de balletles, of toonladders op de piano kon oefenen, zoals ze had gedaan voordat haar vader was overleden en haar moeder was gaan werken. Nu wist ze hoe

haar moeder zich moest hebben gevoeld. Resoluut stond ze op om zich klaar te maken om naar bed te gaan.

Ze was diep in slaap toen de telefoon opnieuw rinkelde.

Toen ze de beltoon van haar gedeelde lijn herkende, sloeg ze het dekbed van zich af en rende ze naar de telefoon; haar voeten kletsten op de eikenhouten vloer. Marco begon te huilen toen ze zijn kamer passeerde, maar ze kon niet stoppen om hem te troosten.

‘Hallo?’ Ze streek haar verwarde blonde haren uit haar gezicht, blootsvoets rillend in de vochtige ochtendlucht van de baai die door haar dunne katoenen nachthemd drong. De maan verlichtte het vertrek en wierp grillige schaduwen van de bomen de gang in. ‘*Pronto?*’ Ze hield haar adem in. Griezelige schaduwpartijen wiegden heen en weer als ijle kransen in een stille maandans. Ze wendde zich van het raam af, sloeg een arm om haar middel en leunde met haar voorhoofd tegen de muur. ‘Hallo?’

De lijn kraakte, en vanaf de andere kant van de wereld echode een diepe mannenstem door de verbinding heen. ‘U spreekt met Lauro Savoia. Wat kan ik voor u doen?’

Hij sprak Engels met een Italiaans accent, maar zijn diepe tenorstem deed Celina onwillekeurig naar de houten stoel grijpen.

‘Ik heb eerder gebeld.’ Ze wreef in haar ogen, in een poging haar slaap te verjagen.

‘*Mi dispiace*, het klinkt alsof ik u heb gewekt.’ Hij aarzelde. ‘U belt vanuit New York, niet?’

‘San Francisco.’

Er volgde een korte stilte. ‘*Sono le cinque di mattina*. Neemt u me niet kwalijk, het moet daar vijf uur in de ochtend zijn. Ik bel u later wel terug. Het is te vroeg om zaken te doen.’

‘Dit is geen zakelijk telefoontje,’ flapte ze eruit. Ze kneep haar ogen dicht om haar zelfbeheersing te bewaren. ‘Ik bel over uw zoon, Tony.’

De lijn werd stil, en Celina dacht dat de verbinding verbroken was.

‘Bent u er nog?’

‘Sì. Ik ben Lauro Savoia. Bedoelt u Antonino? Hij is mijn broer...’

Broer? Tony had nooit over broers of zussen gesproken. Maar misschien was dit wel beter. En hij sprak Engels. ‘Ja, Antonino.’ Tony was de bijnaam van haar man. Maar voordat ze kon verdergaan klonk Lauro’s stem door de lijn.

‘Ik kan u niet helpen,’ zei hij. ‘Antonino is aan het eind van de oorlog vermist geraakt.’

‘Nee, dat klopt niet. Hij was in Amerika.’ De woorden stroomden als een spraakwaterval uit haar mond. ‘We zijn getrouwd. We hebben een zoon. Maar er is iets vreselijks gebeurd, en ik vond dat zijn familie dat moet weten.’ Celina zweeg even, voordat ze de woorden uitsprak waarvan ze wist dat die zijn hart zouden breken, net als ze het hare hadden gebroken toen ze op die mistige avond dat telefoontje had gekregen.

‘Schiet op, meid.’ Aan de andere kant van de vitrine met handgemaakte bonbons knipte een mollige vrouw in een wollen mantel met haar vingers. ‘Ik heb niet de hele dag de tijd.’

Celina schrok op uit haar gedachten en knipperde tegen de bazige kokkin voor haar. Mevrouw McCloskey, die voor de oudste zoon van de familie Davis werkte, tikte met de punt van haar paraplu op de Franse tegelvloer van La Maison de Chocolat. De winkel besloeg een gebouwenblok en mocht zich verheugen op een aristocratische Nob Hill-clientèle. Celina sprak zichzelf vermanend toe en probeerde de ellendige gedachten die ze dag in dag uit had uit haar hoofd te zetten. Ze schoot er niets mee op.

‘Ja, mevrouw,’ zei ze, en ze richtte haar aandacht op de schaal bonbons met romige vruchtenvullingen. De geur van frambozen en abrikozen drong haar neus binnen. Behendig en met zorg

legde ze de zijdezachte delicatessen naast elkaar in een kartonnen doosje.

Celina was opgegroeid in een huis dat geurde naar chocolade. Voor de oorlog was haar moeder als jonge vrouw in een opwelling bij een chocolatier in Parijs gaan werken, en ze had Celina geleerd handgemaakte bonbons en truffels te maken en de in een vorm gegoten of gerolde chocolade te voorzien van overheerlijke vullingen, zoals gekarameliseerde hazelnoot- of amandelpasta. Voor haar eigen creaties koos Celina meestal vullingen van abrikoos, kers, gezouten karamel, likeurcrème, of welke vulling op dat moment haar voorkeur had. De laatste tijd had ze geëxperimenteerd met de subtiele smaak van groene thee die ze in de Chinese wijk van San Francisco had gevonden.

Ze sloot het deksel van de kartonnen doos en rolde een streng touw uit. Misschien zou ze vandaag iets lekkers voor de kleine Marco meenemen, maar niet een van deze bonbons. Een van de minikonijntjes die ze deze ochtend had gemaakt zou hij vast graag lusten. Nu hij geen vader meer had verwende ze de zesjarige misschien te veel, in een poging een glimlach op zijn ernstige gezichtje te toveren. Zijn verdriet leek zelfs nog groter dan het hare, al had hij minder woorden en manieren om er uitdrukking aan te geven. Zelfs nu hoorde ze hem 's nachts vaak stilletjes snikken. Dan haastte ze zich zijn kamer in om zijn rug te strelen en hem te troosten tot hij weer in slaap viel.

Terwijl ze de schaar pakte, wierp ze een vlugge blik op de drukke winkelstraat en de appartementen boven de winkels. Hun appartement bevond zich op de derde verdieping, totaal onvergelijkbaar met het in vrolijke kleuren geschilderde victoriaanse huis waarin ze tot vorig jaar hadden gewoond en dat ze voor een goede prijs had verkocht. Ze had het niet kunnen verdragen wakker te worden in de slaapkamer die ze met haar man had gedeeld. Het was al moeilijk genoeg geweest om weer te gaan werken in de chocolaterie waar ze Tony had ontmoet, maar de

baan voorzag in elk geval in hun levensonderhoud en leidde haar af.

Ze keek omhoog en ving een glimp op van haar kleine jongen door het raam van een van de burens bij wie hij tijdens haar werk verbleef. De aanblik van zijn over een speelgoedvrachtwagen gebogen hoofd vervulde haar met liefde en bracht een glimlach op haar gezicht. Ze leidde niet meer het luxeleventje waarin ze elke dag met Marco naar het park was gegaan of in de baai naar de boten had gekeken, maar ze reddten het samen.

Een slungelige tienerjongen op een rode fiets schoot door haar blikveld. Hij reed de stoep op en remde af voor de ingang van haar appartementenblok. Ze keek toe terwijl hij de pet van zijn bezorgersuniform schuin naar achteren schoof en aanbelde.

Zelfs nu, al die jaren na het einde van de oorlog, vervulde de gedachte aan een telegram haar nog met angst. Zoveel van haar ooms, neven en jeugd vrienden waren nooit van overzee teruggekeerd, hun ouders hadden alleen een telegram van het oorlogsministerie gekregen. ‘Met diepe spijt...’ Onwillekeurig huiverde ze. Tony had de oorlog overleefd, om vervolgens zijn leven te verliezen op de Golden Gate Bridge. Tot op de dag van vandaag begreep ze niet waarom hij die avond nog zo laat op pad was.

Had die man met dat zware New Yorkse accent maar nooit gebeld. Ze had nog altijd geen idee wie hij was.

Het was bijna tien uur ’s avonds geweest toen ze had opgenomen, en nadat Tony met de man had gepraat, had hij gezegd dat hij iets moest doen. Toen ze daarna had gevraagd, had hij gefronst en gezegd dat het om mannezaken ging. Wat dat ook betekende.

Celina verdrong haar herinneringen en knipte het touw af.

Mevrouw McCloskey schraapte haar keel. ‘Dit zijn de lievelingsbonbons van mevrouw, dus ik wil voor dinsdag en vrijdag dezelfde bestelling tot ze overschakelt op een andere smaak.’

‘Natuurlijk,’ antwoordde Celina, die haar aandacht weer op haar klant richtte.

De vrouw sloeg haar armen over haar royale boezem. ‘Mijn mevrouw haalt haar nuffige neus op voor mijn heerlijke maaltijden en vraagt dan om thee en bonbons. Ik zweer het je: ze leeft van champagne en zoetigheid, en probeert zich dan in kleren te persen die ze voor de komst van de baby droeg. Dat kun je wel vergeten, zeg ik haar. Als je eenmaal je jeugdige slanke lijn hebt verloren, krijg je die nooit meer terug.’ Met de griezelige houtgesneden apenkop van de paraplu die ze vast in Chinatown had gekocht wees ze naar Celina. ‘Dat zul je ooit wel merken.’

Celina forceerde een beleefde glimlach maar antwoordde niet. Na Tony’s dood was het restje vet van haar zwangerschap snel gesmolten, want ze had al haar interesse in voedsel verloren. Ze kookte alleen nog om Marco te voeden en gezond te houden, al had hij ook weinig eetlust. Maar volgens haar baas was het delen van dergelijke persoonlijke informatie met klanten als mevrouw McCloskey streng *interdit*, verboden. Beleefdheden, *oui*. Persoonlijke details of roddels, *non*. Wat Celina prima vond.

Ze legde een vinger op het ruwe touw en maakte een dubbele knoop in de strik. De meeste mensen schatten haar jonger dan ze was, maar tegenwoordig voelde ze zich beslist haar volle dertig jaar, en meer.

Voorzichtig stopte Celina de doos in een tas. Ze hield veel van haar werk. Behalve op de dagen dat haar collega Marge er niet was of meneer Jean-Jacques, de eigenaar, een afspraak had, zoals vandaag, bracht ze het grootste deel van de tijd in de keuken achter de winkel door met het creëren van nieuwe chocoladefantasiën en de lievelingsbonbons van de clientèle. Fijne Criollo- of Porcelana-chocolade van cacaobonen uit Venezuela en de grovere Trinitario-chocolade moesten langzaam tot precies de juiste temperatuur worden gesmolten, in vormen gegoten en met de hand versierd.